

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, se sídlem Karmelitská 7, Praha 1, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 4. 2014, čj. 5 A 43/2014 – 12,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Podáním ze dne 31. 1. 2014 se žalobce domáhal ochrany proti nečinnosti správního orgánu, která podle něj spočívala v tom, že žalovaný jej místo poskytnutí informací vyzval, aby uhradil náklady spojené s vyhledáním informací. Na následné odvolání, které žalobce podal e-mailem, žalovaný nereagoval. Žalobce proto navrhl, aby soud uložil žalovanému poskytnout žalobci bezplatně všechny požadované informace.

[2] Městský soud v Praze, kterému byla žaloba postoupena Krajským soudem v Českých Budějovicích, vyzval žalobce usnesením ze dne 19. 3. 2014, čj. 5 A 43/2014 - 7, k úhradě soudního poplatku za podanou žalobu. Žalobce následně požádal o osvobození od soudních poplatků.

[3] Městský soud usnesením ze dne 9. 4. 2014, čj. 5 A 43/2014 - 12, žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Přestože žalobce doložil, že jeho majetkové poměry odůvodňují osvobození od soudních poplatků, městský soud dospěl k závěru, že by žalobce neměl být osvobozen od soudních poplatků. Žalobce totiž zneužíval toho, že je soud od poplatků opakovaně osvobozoval. Soud zohlednil velké množství soudní sporů, které žalobce vede u tohoto soudu, jejich samoučelný charakter a samotný postup žalobce v těchto sporech, ze kterého není patrná snaha o vyřešení sporu, ale spíše neustálé zpochybňování i jen dílčích úkonů správního orgánu i soudu.

II.

[4] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodu, že uvedený soud koná „*stranně, odpírá rozsudek pomocí lži, šíří клеветы a pronáší mnohé nesoudnosti*“. Soud má podle stěžovatele posuzovat poklady, nikoliv racionálnost úkonů účastníka řízení. Soud zakazuje stěžovateli domáhat se soudní ochrany, čímž umožňuje žalovanému neposkytovat informace. Stěžovatel městskému soudu vytkl neznalost zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím; jinak by totiž nemohl konstatovat, že opravným prostředkem proti výzvě k zaplacení úhrady je odvolání a dále, že v dané věci má být aplikován § 37 správního řádu. Městský soud posoudil samotnou věc procesním rozhodnutím. Soud stěžovatele nesprávně poučil o tom, že proti rozhodnutí o neosvobození od soudních poplatků lze podat kasační stížnost, ačkoliv se jedná o dočasné rozhodnutí.

III.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s postupem městského soudu. Nadto dodal, že stěžovatel podal své odvolání pouhým e-mailem bez zaručeného elektronického podpisu, aniž by jej doplnil kvalifikovaným podáním ve smyslu § 37 odst. 4 správního řádu. Žalovaný má za to, že stěžovatel svými opakovanými a zjevně neopodstatněnými žádostmi testuje meze zákona o svobodném přístupu k informacím, a to bez vazby na účel tohoto zákona a uspokojení jeho domnělých nároků.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 - 77).

[9] Část kasačních námitek směřovala proti důvodům, pro které městský soud neosvobodil stěžovatele od soudního poplatku za podanou žalobu. Soudní řád správní v §

36 odst. 3 definuje podmínky, při jejichž splnění může soud k žádosti účastníka částečně nebo plně osvobodit od soudních poplatků; základní podmínkou je doložení, že účastník nemá dostatečné prostředky. I přes splnění základní podmínky nedostatku prostředků je soud v některých případech oprávněn žádost o osvobození od soudních poplatků zamítnout. Ve výjimečných případech lze odůvodnit neosvobození od soudního poplatku zneužitím tohoto institutu, a to za podmínky, že toto odůvodnění bude dostatečně konkrétní, přesvědčivé a bude reflektovat konkrétní okolnosti každé věci. Právě z tohoto důvodu městský soud neosvobodil stěžovatele od povinnosti zaplatit soudní poplatek za podanou žalobu.

[10] Nejvyšší správní soud se s argumentací městského soudu ztotožnil. Jím zvolený procesní postup považuje za rozumný a hospodárný, a to zejména s přihlédnutím k dosavadním zkušenostem s osobou stěžovatele. Nejvyšší správní soud již opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, čj. 2 As 45/2012 – 11). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a soudí se pro samotné vedení sporu, nikoliv snahou o ochranu svých subjektivních veřejných práv (viz např. rozhodnutí ze dne 7. 6. 2012, čj. 2 As 82/2012 - 13, ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 - 10, a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13). Nejvyšší správní soud opakovaně potvrdil zákonnost rozhodnutí krajských soudů, které zamítly žádost stěžovatele o osvobození od soudního poplatku s odůvodněním, že stěžovatel zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků k bezplatnému svévolnému uplatňování práva k neomezenému vedení soudních sporů (viz např. rozsudek ze dne 25. 2. 2013 čj. 2 As 28/2013 - 11).

[11] V evidenci Nejvyššího správního soudu je vedeno ke dni vydání tohoto rozhodnutí již více než 1100 spisů, kde stěžovatel vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen od počátku roku 2014 napadlo k tomuto soudu téměř 152 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, přičemž z tohoto počtu jich bylo dosud vyřízeno, resp. rozhodnuto 95 (15 řízení bylo zastaveno, 19 věcí bylo odmítnuto, 39 zamítnuto, pouze v 5 případech zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Z evidence zdejšího soudu je dále patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí, v roce 2012 již 312 věcí a v roce 2013 dokonce 399 věcí. Na vysoký počet sporů iniciovaných stěžovatelem před městským soudem poukázal i uvedený soud v napadeném usnesení. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů. Charakteristické pro stěžovatele je i to, že jeho kasační stížnosti často neobsahují konstruktivní kasační námitky ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., ale pouhé výhrady, resp. domněnky a představy o tom, jaký měl být v dané situaci správný postup příslušného soudu.

[12] Předmět sporu v nyní posuzované věci se neliší od mnoha předchozích řízení, v nichž stěžovatel podal žalobu ve věci poskytnutí informací. Tyto spory přitom nejsou

takového charakteru, aby měly vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry. Netýkají se, a to ani nepřímě, jeho majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spory vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Takové spory má stěžovatel plné právo vést. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly, jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně. Takovou povahu však předmětný spor nemá (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011 - 66).

[13] Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené konstatuje, že žádost o osvobození od soudních poplatků za podanou žalobu byla pouze dalším z řady obstrukčních nástrojů, které stěžovatel využívá k bezúčelnému prodlužování řízení a neodůvodněnému zahlcování soudní soustavy. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků případně také o ustanovení advokáta. Po zamítnutí těchto žádostí pak požádá o povolení splátek soudního poplatku nebo posečkání s jeho platbou, resp. o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi. Správní soudy však tyto žádosti zpravidla zamítnou z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčního přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 13, a ze dne 4. 10. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 22). Stěžovatel tak rozehrává písemný „ping pong“ se správními soudy, který prodlužuje soudní řízení o několik týdnů až měsíců. Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku (srov. též výše uvedenou statistiku o počtu zastavených řízení).

[14] Nedůvodnou je i kasační námitka stran nesprávného poučení o možnosti podání opravného prostředku proti napadenému usnesení. Ačkoliv má stěžovatel za to, že kasační stížnosti proti neosvobození od soudních poplatků není přípustná, přesto tento opravný prostředek uplatnil. Možnost podání kasační stížnosti proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků vyplývá jednak z konstantní judikatury zdejšího soudu (viz např. rozsudky ze dne 24. 10. 2007, čj. 1 Afs 65/2007 - 37, či ze dne 28. 7. 2011, čj. 8 As 65/2010 - 106) a jednak z nedávno vydaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, čj. 3 As 125/2012 - 43, které potvrdilo, že proti usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků, je přípustná kasační stížnost.

[15] Oprávněnou není ani kasační námitka, že městský soud posoudil samotnou věc v procesním rozhodnutí. Městský soud v napadeném usnesení rozhodoval o důvodnosti stěžovatelovi žádosti o osvobození od soudních poplatků, a to správně procesním rozhodnutím ve formě usnesení. Rozhodně se meritorně a s konečnou platností nevyjadřoval k důvodnosti samotné žaloby. Je pravdou, že městský soud v napadeném usnesení uvedl, že hodlal-li stěžovatel podat odvolání proti výzvě správního orgánu k úhradě nákladů za vyhledání informací, nemohl tak učinit „prostým“ e-mailem. Učinil tak ovšem nad rámec nutného odůvodnění a bez vlivu na zákonnost rozhodnutí o neosvobození stěžovatele od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud proto považoval za

nadbytečné, aby se blíže vyjadřoval ke správnosti uvedené argumentace městského soudu a k souvisejícím kasačním námitkám.

[16] K dalším, často nepřiliš srozumitelně podaným, námitkám stěžovatele lze souhrnně konstatovat, že většina z nich není vůbec způsobilá zpochybnit věcnou správnost a zákonnost napadeného usnesení městského soudu. Nejvyšší správní soud se jimi proto věcně nezabýval.

[17] Nejvyšší správní soud neshledal napadené usnesení nezákonné, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. června 2014

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu